

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

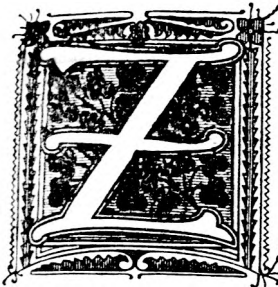
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Zombor Kalocsán.

Zombor sz. kir. városa Haynald Lajos bíbornok-érsek ő eminenciáját hazafias érdemei és a város iránti fejedelmi bőkezűségű alapítványai folytán, melyekkel a növevelésről 50,000 forintnyi, az árvaügyről 80,000 forintnyi alapítványokkal gondoskodni kegyeskedett, némi szerény vizonzásul 1887. szeptember hó 28-án tartott törvényhatósági közgyűlésén egyhangulag és páratlan lelkesedéssel díszpolgárává választotta s egyben egy díszoklevél elkészítésével s annak átadásával méltóságos Sándor Béla vármegyei és Zombor városi főispán vezetése mellett egy tíz tagú küldöttséget bízott meg. A küldöttség tagjai: astenbergi Ast Nándor nyug. kuriai bíró, Barthal József ügyvéd, takarékpénztári igazgató, dr. Csihás Benő Zombor sz. kir. város polgármestere, Fejér Gyula apát-plébános, Gottlieb Márton földbirtokos, Koczkar Zsigmond, Zombor sz. kir. város országgyűlési képviselője, dr. Margalits Ede állami főgymnasiumi igazgató, Széchenyi József kir. törvényszéki elnök, Schaffner József törvényhatósági bizottsági tag és dr. Sztójkovits Péter földbirtokos — a küldöttség elnökénél, Sándor Béla főispán ur önméltóságánál, megbízatásuk tárgyában ismételtan tanácskozáván, a díszoklevél szövegét megállapították és a díszoklevelet Posner Károly Lajosnál a lehető legdiszesebben kiállították. A díszoklevél antik irányu szövege a következőleg hangzik:

Mi

Zombor szabad királyi város polgármestere, tanácsa és törvényhatósági bizottsága, adjuk emlékezettel jelen levelünkkel mindenkinek, a kit illet, hogy midőn a mai alulírt napon, városunk közügyeinek elintézése végett, rendszerinti közgyűlést tartottunk volna: akkoron tárgyalás alá vettük egyik tagtársunk által az 1886. évi XXI. törvények 50. szakasza utasításához képest, kellő időben, előlegesen beadott és közszemlére kített, ama indítványát, hogy Zombor szabad királyi város törvényhatósága

Főmagasságú és Főtisztelendő
Dr. Haynald Lajos

bíbornok és kalocsai érsek urat a város *diszpolgárává* válassza meg.

Eme a város egész közönségének közérzületét tolmácsoló indítvány a legnagyobb lelkesedéssel elfogadtatván,

Főmagasságú és Főtisztelendő
Dr. Haynald Lajos urat,

a szent római egyháznak, az angyalokról nevezett római b. sz. Mária címéről, áldozár bíbornokát: a kalocsai és bácsi törvényesen egyesített egyházmegyék érseket, szent István apostoli király és Lipót császár jeles rendjeinek, valamint több más külföldi jeles rendek nagykeresztését; ő es. és apostoli királyi Felsége valóságos belső titkos tanácsosát, római grótot, Róma város némes polgárát, a magyar tudományos akadémia igazgató és tiszteleti, valamint több más külföldi tudós társaság tagját, papi arany érdemkeresztet, sat. sat.

azon hálás érzelmeknek kifejezéseül, melyekkel Zombor sz. k. város közönsége ő Eminenciája magas személye irányában, a város közjavát és boldogulását szíven hordó és előmozdító kegyes intézkedéseiről és különösen a Miasszonyunkról nevezett tiszteendő iskolánéknak vezetése alatt leányiskolánkra és egy városunkban létesített árvaházra tett fejedelmi bőkezűségű adományait viseltetik,

Zombor szabad királyi város *diszpolgárává* egyhangulag megválasztottuk; biztosítván ő Eminenciájának mindazon jogokat, melyekkel Zombor sz. k. város polgárai jelenleg felruházva vannak, vagy a jövőben felruházhatni fognak és remélvén, hogy ő Eminenciája a város törvényhatóságának, hálás érzelméről tanuskodó eme tényét szokott kegyességével fogadván, Zombor sz. k.

város közönségét jövőre is jóakarátában és kegyességében megtartani fogja.

Kelt Zomborban, Zombor sz. k. város törvényhatósági bizottságának 1887. évi sz. Mihály hava 28. napján tartott rendszerinti közgyűléséből.

A város törvényhatósága nevében:

Dr. Csihás Benő,
polgármester.

A díszoklevelet Posner Károly Lajos műintézete a lehető legdiszesebben és kitünő műizléssel november hó 20-án készen a főispán ur kezéhez leküldötte, ki is azt a november havi közgyűlésen bemutatta. A díszoklevél bíbor piros bársony peluche tokban van elhelyezve. Maga a díszoklevél elefánt csont színű gros grain bőrből van kötve, a címlap közepén ezüst és aranyból van a Haynald ő Eminenciájának bíbornoki címere kiverve, a borostyán levél koszorú zöld, a tövis koszorú vérvörös kidomborodó színes emállal van készítve, a címer alatt ő Eminenciája érdemrendei miniatúr alakban aranykeretű színes emállal vannak kidomborítva s legalul arany alapon fekete antik fraktur alakban van emaillezott jelműdata: „Patiendo mereri“ (szünettel érdem sülni.) A címlap közepén díszlő valóban mester címert kettős szegélyzet övedzi: a külső szegély kidomborodó keskeny arany keret, a belső szegély ezüstbe foglalt kidomborodó és színesen emaillezott arabeszk virágkoszorú, a négy sarkon kerek alakú, hasonló díszítés. Az oklevél első belső lapját Zombor szabad királyi város finom festésű címere ékesíti. A következő lapokon, melyeket arany zsinór fűz össze, középkori fraktura írással a fent közölt szöveg, szépen színezett initialéval foglaltatik. A díszoklevél hátsó lapjának szegélyét kidomborodó egyszerű arany keret alkotja, egy-egy sarkán lábat képező arany szeggel, melynek fejét kék lapis lazuli képezi, a hátsó lap közepén két sorban kidomborodó nagy arany betűkkel, a következő felirat van ó-német nagy betűkkel: „Zombor 1887. szeptember 28-án“, jelezve a napot, melyen ő Eminenciája Zombor sz. k. város első és egyetlen díszpolgárává közlekedéssel egyhangulag megválasztottat. Az okmányról arany zsinóron kinyitható arany tokban függ a város pecsétjét magában rejtő bulla.

A fent megnevezett díszes deputáció november hó 28-án a reggeli vonattal utazott Kalocsára, hol délután 1 órakor megérkezvén, az indulóháznál Horváth Ignác érseki jószágigazgató által fogadtatott és négy négyes fogaton az érseki palotába szállítottatott, hol méltóságos Majorossy János püspök úr várta a küldöttséget. ő Eminenciája vendégeinek kényelméről főuri és magyar vendégszeretettel gondoskodott; a rendelkezésükre bocsátott tizenhat szobából álló lakosztály már három nap óta fűtetett a vendégek megérkezése előtt, a szobák rokokó izlésű butorozata, értékes festvényei és a legsekélyebb dolgokról gondoskodó uri kényelemben nyilatkozó megtisztelő figyelem, a küldöttség tagjai előtt örökre felejthetetlen fog maradni. ő Eminenciája a küldöttséget két órakor délután fogadta; az ebédén személyesen részt nem vehetett gyengékedése folytán s így őt az asztalnál Majorossy püspök úr helyettesítette. Kétségkívül gyengékedése jó részben zombori időzése óta datálódik; még mindenki bámulattal emlékszik vissza, azon rendkívüli fáradságokra melyekre magát főpapi buzgalma által ragadtatta; fél hét órától reggel fél kettőig délután misézett, prédikált, bémált, az apácázárdát benedikálta, újból beszédet tartott stb. ehhez járult újabb meghűlése országos dolgokra irányuló fáradságos és bámulatos tevékenysége közben. A küldöttség teljes díszben kedden, e hó 29-én déli 12 órakor tisztelegte ő Eminenciájánál a díszpolgári díszokmány ünnepélyes átadása tekintetéből. A bíbornok érsek a küldöttséget teljes bíbornoki ornátusban, udvari papjaitól körülvéve, műremekekkel gazdag fogadó termében fogadta. A küldöttség vezetője és szónoka Sándor Béla főispán ur önméltósága a következő, mélyen átértzett beszéddel üdvözölte:

Főmagasságú és Főtisztelendő Bíbornok-Érsek, Kegyelmes Urunk!

Mióta Eminenciád ez évi szeptember 7-én ama örökké emlékezetes és Zombor szab. kir. városa irányában megmérhetlen szeretetéről tanuskodó szavait elmondani kegyes volt, nincs e városnak egyetlen polgára sem, ki ne lenne büszke arra, hogy Eminenciád kegyessége őket oly nagy mértékben kitüntette; ki ne érezné magát boldognak annak tudatában, hogy Eminenciád kegyessége nemcsak gyermekeink neveléséről, hanem még árvánk ellátásáról is oly fejedelmi bőkezűséggel gondoskodott; ki ne lenne a legmélyebb hálával eltelve Eminenciád irányában és ki ne gondolkodott volna azon, mikép lehetne legméltóbban kifejezést adni azon hálás érzelmeknek, melyekkel Zombor sz. kir. város közönsége Eminenciád magas személye irányában viseltetik.

A város törvényhatósági bizottsága a polgárság eme közérzületének a f. évi szeptember hó 28-án tartott közgyűlésében az által kívánt kifejezést adni, hogy Eminenciádat, hálás elismerésül a város közjavát és boldogulását mindenkor szíven hordó és előmozdító kegyes intézkedéseinek, és különösen a Miasszonyunkról nevezett tiszteendő iskolánéknak vezetése alatt leányiskolára és egy városunkban létesített árvaházra tett fejedelmi bőkezűségű adományainak, — Zombor sz. k. város díszpolgárává egyhangulag a legnagyobb lelkesedéssel megválasztotta.

Először gyakorolta Zombor sz. kir. városa ezen jogát. Eminenciád városunknak első és egyetlen díszpolgára.

Ezt nem azért említjük fel, mintha azon hiú képzelődésben ringatnók magunkat, hogy ezen elhatározásunk Eminenciádra nézve valamely nagy megtiszteltetést képezne. Mi reánk nézve a legnagyobb megtiszteltetés, ha Eminenciád az irányunkban oly sokszor tanúsított kegyességét azzal tetézendő, hogy hálánk eme igénytelen jelét elfogadni kegyes leend. Egyedül azért említettük fel, hogy azzal is jelezzük, miszerint a mily eddig nálunk szokatlan alakban nyilvánul hálánk, oly mély, oly őszinte az.

Nekünk jutott a szerencse, hogy a város közönségének hálájáról tanuskodó eme elhatározásról szóló oklevelet Eminenciádnak mély tisztelettel ezennel átnyújtuk. Fogadja azt Eminenciád szokott kegyességével; tegye boldoggá és büszkévé Zombor sz. k. város polgárait az által, hogy soraikban az első díszhelyet elfoglalja; tartsa meg azokat ezután is kegyességében és legyen meggyőződve Eminenciád, hogy Zombor sz. kir. város minden polgára az iránt kéri a Mindenható, hogy Eminenciádat, a város legnagyobb jóltevőjét, árássa el áldásaival, és hogy Eminenciád az egyház, a haza és kiválólag Zombor sz. kir. város javára teljes egészségben és boldogságban az emberi kor legvégső határáig éljen!

A főispán ur szép beszédét a mögötte félkörben álló küldöttség lelkes éljenzéssel kísérte. Szívéből szólott egy nagy szívhöz! — ő Eminenciája remek beszéddel vette át a díszoklevelet; a beszéd eszmemenete körülbelül a következő volt: Az egyház böles fejének és az apostoli megbámult királynak kegye őt szerény társadalmi viszonyok közül fokról-fokra oly állásra emelte, ahol boldognak érzi magát, hogy a katolikus egyháznak és a magyar hazának szolgálatokat tehet; ez reá nézve kötelesség teljesítés, melyért sem elismerést, sem jutalmat nem vár, ha azonban mégis ilyennel találkozik, azt köszönettel fogadja s általa még nagyobb szolgálatokra elkötelezettnek érzi magát. A mit Zomborban a növevelés és az árvák ügyében tett, az is csak ezen szempontra alá esik és hogy e nemes város őt ezért 1882-ben és 1887-ben fejedelmi fényben fogadta s most újból is a töle telhető legnagyobb megtiszteltetésben részesíti, azt hálás köszönettel fogadja és kéri a küldöttséget s annak nagyérdemű elnökét, a ki mindenkoron a hazának magas állásában kitünő szolgálatokat tett és tesz; a ki honfiai nagy érdemei mellett, a katolikus egyház érdekeit mindenkoron a vezetése alatt álló nagy

vármegyében, mint annak első embere, úgy felkarolta, hogy e tekintetben is a legelső — hogy Zombor városának az ő halás érzelmét tolmácsolni sziveskedjenek, mellyel azon kiváló kitüntetés fogadta, miszerint a nemes város őt díszpolgárává választotta. Ezen köszönet nemesak a város katolikus lakosságát, az ő főpásztori gondoskodására Istentől és az apostoli királytól rábízott híveit illeti, hanem mindazon más valású polgárokat is, a kikhez a közös hazának, közös szeretetében nyilatkozó kötelekek fűzik! A szép gondolatokban bővelkedő, remek irányban tartott, páratlan szónoki eleganciával elmondott beszédnek gyarló vázlata ez: úgy beszélni, mint a hogy Ő Eminenciája tud és szokott, csak neki van megadva.

A fogadtatás után következett a díszbél, melyen a küldöttség tagjain kívül a kalocsa-bácsi főkáptalan összes tagjai, az udvari papság és Kalocsa városának számos honorárióra vett részt. Eből alatt Ő Eminenciája remek szónoklatokban felköszöntötte az egyház fejét, a pápát, ki világra szóló bölcsességgel kormányozza világra terjedő egyházát; az apostoli királyt és családját, ki hazánkat boldogította, alkotmányosan kormányozza Magyarországot és felvirágoztatja birodalmát; Sándor Béla főispán és családját, ki mint bácsi főispán, a magas kormány intencióit követve, teljesíti hivatalos kötelekeit és azonkívül a katolikus ügyek buzgó támogatásával kötelezi le a bácsi érseket; végezetül Zombor városának felvirulására emelte poharát. A külön-külön mondott és állva hallgatott lelkes felköszöntők után, dr. Csíhás Benő, Zombor város polgármestere, a város nevében a következő felköszöntővel üdvözölte a magas házi gazdát:

Főmagasságú bibornok-érsek ur, kegyelmes uram és mélyen tisztelt Uraim!

A megilletődés érzelméi hatják át lelkem teljes valóját, midőn főmagasságú biboros-érsekünk székelyén történő ezen fejedelmi megvendégelés alkalmát megragadva, városunk nagyevű jötevője iránti forró háláérzelmeinkről kívánok megemlékezni.

Midőn Ő Eminenciája egy nagyszabású leányiskolát és egy impozáns árvaházat létesítő fejedelmi adományával az emberiségnek és a hazának tett magasztos szolgálatai színhelyéül városunkat szemelte ki, igen jól tudtuk azt, hogy eme hallhatatlan tényekben irányunkban nyilvánuló kegyes rokonszenvét a multban ki nem érdemeltük, mert ama lelkesedéssel párosult örömezet, mely városunk apraját-nagyját Ő Eminenciájának körülnkben való megjelenésekor felvillanyozta, magas egyéniségének ama csodás varázsában leli magyarázatát, mely a legmagasabb köröktől le a föld népéig a kedélyekre ellenállhatlan hatást gyakorol. Ha tehát lelkesedésünk Ő Eminenciája kegyes bőkezűségének alkalmi okát képezte is, érdemül azt magunknak fel nem számíthatjuk.

Épp ez az kegyelmes Uram és mélyen tisztelt uraim, ami városunk közönségét a háláérzelmei határtalan mértékére kötelezi, azon kegyes jötevő iránt, kinek alkotó bőkezűsége folytán erőforrásaink büszke öntudatával nézünk egy szebb jövő felé, s kinek áldott nevét örökké fénylő betűkkel tükrözik vissza városunk évkönyvei.

Midőn tehát Ő Eminenciáját hódolatteljes háláérzelmeinkről biztosítanám, Zombor sz. kir. város közönsége nevében poharat emelek kegyelmes urunk egészségére, s azt kívánom, hogy magas személyét az egek ura a haza, az egyház és városuk örömeire az emberi kor legvégső határáig dicsőségben és boldogságban éltesse!

Barthol József az egyházközség nevében mondott szellemes toasztjában körülbelül a következőket mondá: Ez év nyarán Emsben és Koblenzben levén, Koblenzben, egy egyszerű városkában, megkérdezé egy uri hölgytől, miért választotta Augustza eszázárné székelyéül az egyszerű Koblenzt, holott szebb városokat is választhatott volna. Az urasszony azt válaszolá, hogy Augustza eszázárné azért székelt itt, mert Koblenzt szereti, de hogy mért szereti, azt senki sem tudja. Így van Zombor városa is Ő Eminenciájával, ki szintén jótéteményei színhelyéül Zombort választá, noha nem tudjuk mivel szeretünk rá érdemet. Kívánja, hogy a város egy napos polgára, első és egyetlen díszpolgára, az egyház, a haza és a város javára, díszpolgárságának 25 éves jubileumát virágozó egészségben megülhesse! — Antunovics János címzetes püspök és nagyprepost a káptalan nevében üdvözlő hírneves főpásztorát, ki által Kalocsa megye és főkáptalana európai hírnévre emelkedett. Astenbergi Ast Nándor nyugalmazott kuriai bíró ékes latin beszédben éltette Ő Eminenciáját, ki nyomban azon páratlanul szép és ékes latinsággal, mely a zsinaton is általános feltűnést keltett, azon alapmondattal „justitia est regnum fundamentum“ a felköszöntő kuriai bíró és a jelenlevő törvényszéki elnököt üdvözölte.

Gajári főszolgabíró a Pest megye területén időző bácsi főispánt éltette, ki saját érdemei alapján aljegyzőből egyik legjelesebb főispánná kiűzött fel magát és példányképe annak, mily magasra emelkedtek saját érdemei alapján manapság a valódi tehetség. Végül a biboros érsek, a reá halmozott sok dícséret és elismerést magáról szerényen elhárítván, dícső elődjének, kinek műveit ő csak folytatja és kiegészíti, Kunszt Józsefnek érdemeiről emlékezett meg, mire a főispán ur ő méltóságának hálaadó beszédével, melyben részletesen megemlékezett Ő Eminenciájának számtalan kulturális és jótékonyági monumentális alkotásáról Bácsmegeyében — a fényes díszbél véget ért.

A küldöttség azután megtekintette a bibornok ur európai híri herbáriumát, növénytan könyvtárát, melyek a magyar nemzet tulajdonát képezendik alkotójuk munificenciájából, az érseki gazdag könyvtárt, a „Notre Dame“ apácák zárdáját, elemi iskoláját, polgári iskoláját, leánynevelő intézetét, női preparandiáját, árvaházat, a jezsuita atyák kollégiumát, gymnásiumát, alumneumát, csillagvizsgáló tornyát, a közkórházat, a tanítóképződet, a kis- és nagy szeminiáriumot, az újonan épült fiú elemi iskolát stb. stb. mind megannyi hírdetőit Ő Eminenciája alapító, fentartó vagy gyarapító fejedelmi bőkezűségű nagylelkűségének! Ha a látottak, hallottak és tapasztaltak kimerítő közlését akar-nám adni, ha Ő Eminenciája szellemes társalgásának hű közlésére vállalkozhatnám, egy a bácsmegeyi Times tágas hasábjai szűkeknek bizonyulnának be. Boldog az, ki vele, ki közelében töltheti életét! — Nemcsak a hálás küldöttségnek, de Zombor városának, de Bácsmegeyének közönsége az, hogy az egyháznak, a hazának és Bácsvármegyének javára és boldogságára a nagy-tudományú, nemesszívű bácsi bibornok-érsek sokáig éljen!

Dr. Margalits Ede.

Hírek.

Az első díszpolgár. Biboros érsekünk a város közönségének díszes küldöttségét — mint első cikkünk egyik szíves deputátusnak lekötőlező figyelmé folytán részletesen közli — kiváló kegyes leereszkedéssel fogadta. Az ünnepélyen kívüli időt is igen kellemesen töltötték a vendégek, amennyiben a tanulásost és élvezetést egyesítve, sorra járták a kalocsa iskolákat s intézeteket, melyek mind a biboros főpap nagylelkűségéből virágoznak, fejlődnek. A kalocsa látogatás, melynek emléke oly feledhetlen a jelen-voltak előtt, egyuttal jóleső újabb kitüntetés nekünk, itthoniaknak is; mert képviselietinkben bennünket is határtalanul megtisztelt első díszpolgárunk, akit az Isten sokáig éltesse!

Zentáról értesítenek a következőkről: Vármegyénk alispánja Schmausz Endre és árvaszéki elnöke Mihályi János urak a mult hét folyamán városunkban voltak hivatalos teendőikkel elfoglalva, mely alkalommal meggyőződhetett az alispán ur azon kiváló ragaszkodásról, mellyel irányában Zentán viselkednek. Kitént ez főként azon alkalommal, melyet erre Zsarkó Antal közjegyző ur, a zentai „Társaskör“ elnöke adott az által, hogy t. vendégeinket az illető kör helyiségébe, szűkebb körü vascorára meghívta. E szűkebb kör azonban tetemesen kitágult, s egész banketté szélesült a résztvenni óhajtok nagy száma által. Leirhatlan az az igazi szív-ből fakadt derűség, mely ez estét jellemezte! Anyai azonban bizonyos, hogy e hangulatot az alispán ur ő nagysága személyisége okozta. Minden szem, minden szív feléje sugárzott. Ilyen társas este rég nem volt nálunk. A felköszöntők egész nagy sorozatából csak a legkiválóbbakat emlitem. Az alispán urra egy emelkedett szellemű s él. s nyelven elmondott szép felköszöntőt Balogh Károly ügyvéd ur; az árvaszéki elnök, Mihályi János urra Zsarkó Antal ur. Mihályi árvaszéki elnök a zentai polgármesterre, Gombos Gáborra, az alispán ur közjegyzőnk Zsarkó Antalra, Szűcs Lajos Mikoséviés József urra. Alispán ur ő nagyságának itt időzése, városunk iránt tanúsított jóakarata — mit világosan ki-nyilvánított — remélni engedik, hogy a béke szép napjai közelegnek. th.

Látogatás. Czirfusz Ferenc megyei tanfelügyelő és kir. tanácsos hétfőn délután meglátogatta a helybeli alsófokú kereskedelmi és ipariskolát. Önagsága a behatott látogatás vége felé teljes megelégedését nyilvánította az intézet buzgó igazgatójának, Zsulyevits Ernőnek.

Választás. Szeghegyen november hó 28-án ev. ref. lelkészé az elhunyt Scultéty Pál helyébe Engisch Frigyes választatot meg egyhangúlag.

Az országos ipartestületi értekezleten a napokban Budapesten megyénket illetőleg Szabadka városát Döntő István képviselte. Az ülés tárgyát az év március havában tartott országos ipartestületi értekezlet még el nem itézett határozataira vonatkozó előterjesztések képezték. Ezekre nézve az ülés hosszas és behatott tanácskozás után szükségesnek találta, hogy a közgazdasági miniszteriumhoz intézendő feliratba foglaltassanak.

Zentáról írják: A gymnasiumi bizottság dr. Kuthy volt zentai gymn. igazgató lemondása folytán az igazgató állásra egyelőre ideiglenes minőségben Szűcs Lajos gymn. tanárt választotta meg s a választás már a miniszterium által is jóváhagyatott.

Meghívás. Az országgyűlési képviselő választóknak 1888. évben érvénytel birandó névjegyzékének az 1876. évi XVIII. t. c. 3. §-a értelmében leendő szétküldése s illetve felterjesztése végett Bács-Bodrogh vármegye központi választmánya, f. évi december hó 8-án esőtörtökön reggeli 9 órakor ülést tart.

Árverés. Spiegel Mihály ó-zsupári lakos 2166 ftira b. ingatl. 1888. febr. 1. Zombor.

Tűzveszélyben forgott a napokban a szabadkai színház. Ugyanis a tetőzet ismeretlen okból kigyulladt, de a lángot mielőtt tovább terjedhetett volna, két legény elfojtotta. A tűz oka ismeretlen.

A dohányjövődéki törvényjavaslatnak egyik rendelkezése, mely a dohányfogyasztó közönség körében talán a legnagyobb rezszentust keltette fel, módosítani fog a képviselőházi tárgyalásnak során. Az a rendelkezés t. i. mely eltöltötte a szivarka-hüvelyek árulását s szivarkáknak kincstári dohányból való készítését. A kormány hozzájárulásával javaslatba hozandó módosítás meg fogja engedni a szivarkáknak saját használatra kincstári dohányból való készítését s ki fogja mondani, hogy az e célra szükséges szivarka-hüvelyeket maga a dohányjövődék fogja áruba bocsátani s természetesen csakis ezeknek a használata lesz megengedve.

Ajánlkozás. Falura nevelőnek vagy írónaknak ajánlkozik egy 8 osztályt végzett, kiváló szolid és szorgalmas árva fiú. Címét ad a szerkesztőség.

Színészet. Vidor Pál december 2-án Bajára rándul három vendégjátékra. Főlép „Ripp van Winkle“ és „Cornevillei harangok“ című operettékben és „Felső Klári“ népsziműben.

A szenttamási jegyzőre vonatkozólag a fővárosi sajtóban közzétett vádak, mint értesülünk, már régen képezik a vármegyénél a szabályszerű eljárás tárgyát. Az eredményről, melytől most már csak rövid idő választja el a panaszosokat, az ítélet megérkezése után fogunk referálni. Ami késik, nem mulik.

Beküldetett. Egy hét óta szerdán másodszer történt már meg, hogy a város lovai, melyek a halottas kocsihoz előzőleg elszegődtek, másféle járatban elmaradnak s a gyászoló közönséget vérg borszantják. Szerdán pl. Petrásné temetésén, miután 3/4 óráig vártak a lovakra, gyalogosoknak kellett a temetet a temetőig szállítani. A bérkoesis, ha elkésik, 5 fűt bírságot fizet; méltányos és jogos, hogy a város urai ne tegyék a polgárokkal azt, amiért másokat megbüntettek. Egy megváratkozott polgár.

Áttérés. Spielvogel-Mészner Laura urnó Csata-alján november hó 27-én tért át a reform. vallásról a róm. kath. hitre.

Egyik minapi számunkban azt közöltük, hogy özv. Koczik Pálné 2000 ft értékű egyházi szereket adományozott a helybeli r. kath. templomnak. Mint utólag értesülünk, az egyházi szerek értéke 3600 ft.

Himen. Zentán Dudás Lajos városi aljegyző, a napokban esküdtött örök hűségét a kedves Vicsy Mara kisasszonynak.

Csöd. A szabadkai kir. törvényszék Gálly György szabadkai gyógyszerész ellen a csődöt megnyitotta. Csőd-biztos Olvaszky Jenő, tömeggondnok Buchwald Lázár ügyvéd.

Sztanisicsról írják: Községünkben e hó 12-től kezdve 27-ig Fűredi Alajos színiigazgató nyolcadmagával gyenge pártolás mellett színi előadásokat tartott, ugyannyira, hogy egy előadást, a „Tolone“nak előadását nézőközönség hiányában meg sem tarthatták. Egyedül csak egyszer sikerült telt házat összehozni, e hó 26-án, a „Peleskei Nótárius“ előadása alkalmával, melyet műkedvelők részvételével tartottak meg. Ezen előadásban a műkedvelők közül különösen Knezevits József, mint Baczur Gazi, aratott legtöbb tetszést és tapsot, s azt hisszük, hogy a társulat az ő föllépte nélkül anyagi veszteséggel távozott volna Sztanisicsról.

Árverés. Szabó András ó-kanisai lakos 634 ftira b. ingatl. dec. 29. Zenta.

Sajtóper. A budapesti esküdtörséknél, mint sajtóbírósnál Reisz Simon újvidéki közvetítőintézet-tulajdonos becsületstértés és rágalmasz miatt sajtótügyi feljelentést tett Löwy Jakab újvidéki lakos ellen, a ki a Bács-Bodrogher Presse című hetilap nyitlterében erősen megtámadta. Az inkriminált nyitlteri közlemény Reisz Simont hamis kártyásnak mondja, s azt tanácsolja neki, hogy örzékedjék a rendőrségtől.

Szabadkán a primadonna válságot úgy oldották meg, hogy a színiügyi bizottság javaslatára szerződtek Erdélyi Mariettát, a ki a jövő szombaton már föl is lép a „Bocaccio“-ban.

Nekrológ. Ifj. Percel Miklós, Percel Mór tábornok fia, ki az emigrációban, 1851. okt. 12-én Brassában, Kis-Azsiában született, m. hó 23-án hosszas szenvedés után — mint már rövidebben emlitettük — Baján elhunyt. Temetése nagy részvét mellett végebe. Özvegyet és egy árvt hagyott maga után. Ifj. Percel Miklós fogadott fia volt Percel Miklós volt főispánnak és jelenleg pécsi képviselőnek, a kinek oldala mellett fiatal gyermekkorában részt vett az amerikai hadjáratokban. Vele együtt tért vissza hazájába is 1867-ben.

A magyar királyi belügyminiszterium 1876. évi december 31-én 59560. sz. a. az italmérsi jog gyakorlatát körrendeletileg szabályozván, az 1. pont alatt így intézkedett: „1. A szőlőtulajdonosok és bortermelők saját termésű, általuk kezelt boraikat nemcsak hordókban, hanem rendszeren dugaszolt és saját pecséttekkel vagy ömlenemmel ellátott üvegekben is, saját helyiségekben, de minden esetre az álló és álló vendégek és e szerint a kereszmaszerű mérés és fogyasztás teljes kizárásával eladhatják. Kötelesek azonban a bortermelők, a fentebb elősorolt módokat megtartása mellett, palackokban eladandó saját termésű boraikat legkésőbb szűret után hat hét alatt, de minden esetre az eladás megkezdése előtt az illető községi előjárásnál bejelenteni. Az illető bortermelők saját termésű boraikat az imént tízetesen körülírt korlátok között a termelési község határain kívül egyedül csak azon községekben árulhatják, a hol állandóan rendszeren laknak és ott is csak az esetben, ha ezen községben saját borpincével is bírnak, melyben az önmaguk által termelt boraikat tartják és kezelik.“ — NB. Az ilyen palackok fél liternél kisebbek és egy liternél nagyobbak nem lehetnek. (2. pont vége.)

Vásárok a megyében december hóban: Bácsban Mária fogadtatása napján. — Baján 6-ikát megelőző vasárnap.

Színház.

Az ördög naplója, vigjáték, (kedd, nov. 29). Ha nálunk francia társalgási darab adatik, mindég ab-invisis beleírhatom a kritikába: az előadás vontatottan ment. Amilyen szépen tudnak színészeink magas tónusban

szaválni, olyan kevéssé sikerül nekik a „társalgás“, pedig ez a francia vígjátékok sava, borsó, e nélkül az egész darab előadása a publikumnak igen-igen kevés élvezetet nyújt. A vonatottság és akadozás jellemezte a mai előadást is, pedig a szereplők mindannyian nagy igyekezetet és buzgalmat tanúsítottak.

Uff király. (nov. 30.) Magyar operett, nem mintha tárgya volna magyar, de mert 4 magyar ember eszelekedte, u. m. Ewwa Lajos, Fáy I. Béla, Bátor Izidor és Hegyi Béla.

Az operett librettoja valamivel még ostobább, mint a „Mikádó“ szövege, zenéje, melynek megírásánál a szerzők élénken emlékeztek az ember ama régi igazságára, hogy semmi új sincs a nap alatt — lévén az operett zenéje tele reminiscenciákkal, — elég élvezetes.

Uff király nagy ünnepekre készül, már kész minden, csak egy hiányzik csupán az ünnepegy esztendő és hatóság befejezéséhez, egy deliquens a kivégzéshez, pedig a király „sajátkezűleg“ néz utána, még Sztapárt is bejárja, de egy jóra való gazember nem akar akadni. Midőn már kétségbe esik az Uff birodalom érdemes királya, a véletlen kezébe szolgáltatja a csinos házaló gyereket. Lazulit, aki szerelmű bűnbánatában ugy nyakon nyúl Uff király fenségese ábrázatát, hogy szinte harsog belé. A felség-sértőt elfogják, már az Uff birodalmi kezelelő gilotint is kicélik a színtérre, midőn Szírokko, az 1200 rézzel honorált csillagász, lelkesedve jön s jeleníti, hogy Lazuli csillaga az Uff csillagával egy, s ha ez meghal a halálban Uff is követi 24 óra alatt. Erre elkezdik a kis házalót dédelgetni, tejből-vajban fürösztik, jüger-ingbe öltöztetik, sőt a király saját jegyesét, a szép Laula hercegisasszonyt is neki adja, hogy életét mentő jobban megnyujtsa. E mulatságos dédelgetés körül folyik a darab meséje.

A szereplők mindent elkövettek, hogy a mulatságos ostobasággal mentül jobban megkacagassák a publikumot, mely ma egészen megtöltötte a színházat. Ez igyekezet kiválóan sikerült a címszereplő játzó András-synak, Szírokko csillagásznak (Fehérvári) és Mihálkának, aki mint nagykövet diplomatikusan fuserálta el Laula hercegisasszonyt és Uff király egybekelését. Némethy Gizella (Lazuli) és Mátray Margit (Laula) igen szépen énekeltek, de annál skandalózusabban a női énekkar; mindjárt az első karénekekben olyan pompás disharmoniával kornyikáltak, hogy szegény karmester majd elajult belé.

Beteljesedett.

Emlékezni fognak olvasóink azokra a nyári cikkekre, melyekben a helybeli nagy elágazású „Első Temetkezési Egylet“ (a plébánia épületben pénzügyi helyzetét, kúszált viszonyait és hektikás szervezetét ismertettük s felszólaltunk ama töméredek sok szegény ember veszelézetett érdeke mellett, akik évtizedek óta befizetgetnek s meglehet, hogy mire szemeket behunyják, nem kapnak semmit, mert nem lesz miből.

Ezen cikke az egylet körében is méltó megfontolásra találtak s a jóakarattal teljes elnök Juhász Mihály ur magánaton, mintegy vakta-próbakkal igyekezett meggyőződést szerezni arról, hogy van-e hát helytelenség a kezelésben s mekkora fokú lehet az?

Ebbeli tapogatózásai közben 33 drb oly halotti befizető könyvecskét szedett össze, melyekben a felek túlfizetéseket teljesítettek, de ezen túlfizetések az egylet javára el nem számoltattak. Más szóval a felek meghízattak, az egylet pedig abból hasznot nem látott. A választmány ezen könyveket az Egylet főkönyveivel összevetvén, a mondott rendtelenségeket alaposan kifogásolhatóknak találta s a régebbi pénztárost és könyvelőt felvilágosítások adására szólította, illetőleg a 33 könyvben kitértetett 120 frt különbözet kiegyenlítésére hívta föl.

A volt pénztáros és ellenőr május 28-iki kelettel bizalmi férfiakat ajánlottak, akik nevében az állítólagos hiányokra vonatkozólag a tájékoztatót megadják. Ezen bizalmas tárgyalás most szeptember 15-én meg is tartott, ahová azonban az egyik vádolt fél senkit, a másik pedig csak egy bizalmi férfit küldött; míg az egylet részéről Juhász elnök, Perviz ügyész, Schaffner József és Jauch Ferenc tagok voltak jelen a tárgyaláson. Itt a mondott 33 könyvecske közül a 30-ikat, mely 735. ex. 1879. számot visel, próbákép megtekintették s abban 7 frt 35 krnyi befizetéssel többet találtak írva, mint amennyi a főkönyvekben azon címen elszámolva van.

Miután e választmány csak arra volt kiküldve, hogy az állítólagos zavarok lételet konstataálja; miután továbbá ezen egyetlen példa is eléggé megállapítja a nyomozás ajánlatos irányát; miután végül az Egylet összes könyveit s tételeit átvizsgálni ugysem érezhette magát hivatottnak: ezen egyetlen könyvnek szabálytalan állapotát konstatalván, tovább nem kutatott, de az illető fél bizalmi férfianak azon magyarázatát, hogy ezen látszólagos hiány az 1886-iki zárszámadásokban *sommissan* van elkönyvelve, elfogadhatónak nem találta.

Ezen eljárásról, valamint a fenti s még más feltehető hiányokról a legközelebbi közgyűlésnek tétetik jelentés, melynek alapján bizonyára bírói vizsgálat fog kértetni az Egylet könyvei s azok netán hibás vezetői ellen.

Hanem ezen vizsgálat ugyan kevés adatot fog találni a multra, minthogy az eredetileg kibocsájtott 861 befizetési könyvecskéből még csak 181 van használatban, illetőleg épségben,

mert a többi egyszerűen „nem található“ s így se nyugta se ellennyugta ninesen.

Érdekes adat az is, hogy a hátralékok kimutatása 1222 frt 65 krrel szerepel, holott az egylet hiteles könyvecskében a valóságos hátralékokat csak 1043 frt 10 krnak, vagyis 179 frt 55 krrel kevesebbnek, tehát a kimutatást 179 frt 55 krrel *fiktívnek* találta az elnök. Beesületére legyen neki mondvá, hogy egyszerű, szerény módu polgárember léte, fizetés nélkül vállalkozott ezen kellemetlen és sok időbe kerülő munkára s elkövetett mindent, hogy a hiányos számadások barátságos uton, bírói beavatkozás nélkül hozassanak rendbe.

Ez azonban nem sikerült s így legközelebb érdekes pernek nézünk eléje.

Ezek után pedig mi, kik az egylet alapszabályait s pénzügyi állapotát tanulmányoztuk, azt mondjuk, hogy ha csak ez és ennyi volna a baj, az se baj lenne. De hibás, észszerűtlen volt a kiindulási pont, irreális az alap, a terhekre nines fődözet; szóval az egylet amint áll, egy kész esődtömög, csak a csődnitást kell kimondani.

Valóban csak sajnálkozni tud az ember, midőn látja, hogy egy ily közhasznú egylet, mely közönséges paraszt falukon fejlődik, virágzik s egyre terjeszkedik, itt a vármegye metropolisában, a sok szakértő és okos ember között mint zsgorodik össze, mint inog és vonaglik, hogy maholnap összeroskadjon s száz meg száz szegény családnak megkuporgatott garasait maga alá temesse.

Erélyes föllépéssel még sokat megmenthetné a választmány!

A váltó, vagy örizkedjél az uszorásoktól.

Elbeszélés a magyar nép számára.

Írta: **Démétör Pál.**

Fölteszem a kérdést: ki ismeri, ki nem? Ne gondold, hogy ember, avagy állati nem. Ninesen keze, lába, csak egy papírdarab, És van föga mégis: iszonyúan harag. Hogyha veled eszik, részt nagyokat vesz ki. Ugyan hogy is hívják? Az ő neve: vekszli. Zöld színe volt előbb, mint a kelő búza, Mely a vetett földet végig koszorizta. Hej! bevetették azt, le is aratták azt, Be is gombolta más rajta a sok százast! Barna-sárga mostan, mint a kopár tarló, Jobban is mutatja: milyen a pazarló, Rongy papírdarabra hogy fér rá az asztag, Vekszli által hogy lesz szegénynek a gazdag.

Hanem mégse gondold, hogy a vekszli, váltó Okos embereknek oly égre kiáltó; De mi való egynek, nem való az soknak, Nem az együgyűeknek, mi az okosoknak. Tűznél sült a kenyér, a kappan, meg a lúd, S tűz gyermek kezéből felgyújtja a falut. Így a váltóval is: ki bánni tud vele, Annak soh'se lesz az halotti levele. De a ki a nevének csak hogy odaböki, S a kapott pénzt gyorsan magától ellöki, Ad az uszorásnak szától avagy húzat, S nyomban a koresmában új nótakat húzat: Olyannak a váltó — menyőkö füssön bele! Bizony nem egyéb, mint halotti levele. Hanem azt se véld ám, hogy az uszorás Csupa zsidó, — hogy az nem is lehetne más. Mint itélő bíró ismerék én sokat: Keresztény formában rít uszorásokat. Ördög az uszorás, hogy ejthessen törbe, Bele bújik, hidd el, mindenféle börbe, Senki se munkál úgy embertársa vesztén, Mint ez, legyen bár ő zsidó, vagy keresztény. Azért, ha bajodat lesi, felhasználja: Add fel! a bíróság dutyiba hadd zárja!

De hogy egyszer már a dologra is térjek, Ne csak prédikáljak, hanem hát meséljek: Olvasóim! jertek velem Szent-Jánosra, Hol alig találni egy-két kaputosra — S hol magát a váltó mégis befészkelte, Egy-két gazdának már kenyerét megszelte, Aztán meg is ette: pénzt elseperte, Bús történetét a dobon elverte. Ott hallottam én is dobszó mellett nemrég Ezen történetnek egész sorát, rendjét.

Szent-János falunak a nagy utcájában, Egyik legszebb helyen, a templom sorában, Áll Módos Istvánnak eserepes nagy háza. Előtte ott pompás két-három akéfa. Szent képek a két zöld rámás ablak felett, Lépesőzetes ajtó a tornáca vezet, Az ajtó is festve szép világos zöldre, Piros nagy betűkkel írva van fölötte: Módos István — és még: 1870. Hogy kié s mely évben épült, az áll ebben. Falkerítés végig, a kapu közepén, Ki-be hat ökör is jár ott nyáron, télen. Négy ló, három tehén, sok malacos göbe Ott siet, ott cammog, ott nyí, ott rőfög be.

No, derék egy gazda ez a Módos István, Mondaná akárki s jól beszélné nyilván, Hogy ha nem tudná azt, a mit én még tudok, Figyeljétek hát jól, a szóval nem futok:

*) Mutató a „Magyar Mesemondó“ legújabb füzetéből. E vállalatot, mely Tréfort Agoston közoktatásiügyi miniszter kezdeményezésére indult meg, szerkeszti dr. Ferenczy József, az országos közoktatásiügyi tanács titkára. Kiadja Mehner Vilmos Budapestben. Az egyvevők ára 4 kr, a felvevők 2 kr.

Módosabb is volt ám ez a Módos István S lehetne ő annál még módosabb is tán, Hogyha még megvolna egész öröksége, De már innen-onnan fételeknek vége, — Hogyha büszke, dolyfős oly nagyon nem volna, A pénzkidásnál meg jobban számolna, De a mint megkapta tisztes örökségét, Mindjárt kiesinyelte az utcának végét, Az utcának végén édes apja házát. Eladta: s az útnak megadta nagy árát. De ez bajnak éppen nem lett volna nagy baj, Hogyha győzte volna meglevő pénzmaggal, Mivelhogy azonban pénze nem volt ám sok, Keresett — titokban, hogy ne tudják mások. Dehogy a földére, dehogy a házára, Dehogy pletykalapra, nyílt betáblázásra, Oly rátartós ember azt meg nem eszeleksi, — Mire való volna vajjon hát a vekszli? És a görög boltos olyan derék ember, Ugy elteszi, hogy ránézni maga sem mer. El is tette, hej de nem csak ezt az egyet, A felnőtt nagy kamat újabb tőkét termelt, Mert a gazdaságból annyi sohse jött be, Hogy ezt a nagy lyukat egyszerre betömje, Alább sem hagyhatott, élni is csak kellett, No persze: ő kelme nem a dolog mellett.

Mikor a kakas már fölverte a házat S három szomszédjával kiáltott vagy százat, Mikor a kanásznak ostora már pattan, Akkor egy éles szó fülénél megcsattan, Élete párjának szerelmetes hangja, Addig mítsé hallott, hanem ezt meghallja. Följévede ekkor ő kelme is felkel, Kis körültekintés tőle is csak elkel: Rendben-e a széna, rendben-e a szalma, S vajjon mibe kezdett o da át a m az m a? Vagyis a kertjével határos tőszomszéd, A kire haragszik iszonyatos módképp, Oka pedig ennek csak az éppenséggel, Hogy amaz szegényebb s megél tiszteséggel, De ma különösen nagy benne a harag: Dühösen áttekint, — az egy ekén farag, — „Hallja kend!“ — kiált rá, fölnéz Csöndes Péter, — „A Jóska fiának ne mondassa kétszer, Hogy a leányomról levegye a szemét!“ Azzal megy dörmögve: „ilyen-olyan szemét, Rongy, koldus ivadék, egy kis föld, háza — S régi adóssággal az is betáblázva, Aztán hol van ilyen szegyéntelen fajta: Az adósságát még Pestről tábláztatja!“ Így ér be bosszúsán, hol Boriska várja S a fölöstökömmel apját megkínálja, Mig kipihent szóval rákezd felesége: „A hivatalodnak mikor lesz már vége? Mikor fogod meg már a dolognak végét? Mikor szüsz meg egyre locsolni a gégét? Hej! te ilyen, olyan!...“, de az nem hallja már, Halkan elkotródott s régen amoda jár A falu házában, esküdt lévén, soros, Délig még csak okos, délután már boros, Mert hivataláról azt hiszi a jámbor, Hogy az áldomását meg kell inni százszor. — Az alatt a sok gond, a gazdaság gondja Szegény felesége gyöngye fejté nyomja Nem lehet esodálni, hogyha lelke terhén Ugy könnyit, hogy szóban oldik az a nyelvében. Aztán alig bizhat dolgot a lányára, Több a gondja annak a cifrálkodásra, Ablakból, ajtóból a kacintgatásra, Akár a Pistára, akár a — Jóska-ra.

Csöndes Péter pedig magában mormogta; „Jól van, ne nézzen rá; ez a fiam dolga. Azt a lányt menyemnek ugy se szeretném én. — Az ostor pediglen majd esattan a végén, Meglátjuk: kettőnk közt ki a különb ember? Ha fogom is még a dolgot enkezemmel. Várj! a sors gyümölcse nekünk is megérik, — Várj, te gögös ember, még csupán öt évig.“

Vajjon mire gondol ez a csöndes ember, Hogy felkelve átnéz büszke tekintettel, És befogva gyorsan, kocsin az ekével, Oly sebesen elhajt, versenyt hajt a széllel, Mintha csak kergetné azt a néhány évet?... Atyámia! ezt is elmondom én néked, Míg az öreg Csöndes odakünn fiával, Ki az ökrökkel várt, szorgalmas munkával Szél mentén, szél ellen a földjét megszántja.

Hát mikor ez a föld — fél telek, — meg háza Örökségképp rászállt s vele sok adósság, Elment a jegyzőhöz, hogy megtudja sorsát. Tanácsot kért tőle, és az ekkép beszélt: „Jó Csöndes! használja istentől nyert esztét S ne a pillanatnyi szükségét fedezze, Gondoljon arra is, hogy jó vége lesz-e? Van Pesten, másutt is, olyan pénzüintézet, Takarékpénztár, bank, hol jó kölcsönt kérhet, Mert nem fizet többet: száz forinttól hatot, Ebben is egyszerre tőkét és kamatot, Pontosan ugyan, de 30—40 évre Egész tőke s kamattartozásnak vége! Váltóra azonban pénzt soh'se vegyen fel, Nagy kamatra adják, nem boldogul ezzel, Még jó, hogyha fordul hitelegletekhez, Olyanhoz, mely szától nyolcnál többet nem vesz, De mentse az isten, szent hatalma védje: Valahogy ne jusson uszorás kezébe! Fizetett ez szától legkevesebb: húzat, Pecsényét is vár rá s ingyen fuvaroztat. Számoljon csak: egy hold mit fizet e tájba? Búzából tehetni: tíz métermázsára. Vegyék: 7 forintért, éppen kerek hetven. Adó és közteher öt forint van ebben, A mag: másfél mázsa, forintokban vagy tíz, Aztán a szántás is öt forintot elvisz, Tizenkettő részét viszi az arató, A behordó pedig még hatodrészt leró, Vagy tizenhat forint ez a kettő pénzben, S így harminchat forint levonandó létszen, A 70 forintból csak 34 marad; Ha ebből a váltó még húzat elharag:

